

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/32/2016
Identifikačné číslo spisu:	8107204631
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8107204631.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ J. K., bývajúceho v W. a 2/ V. K., bývajúceho v W., zastúpených JUDr. Oľgou Michalíkovou, advokátkou v Prešove, Francisciho 35, proti žalovaným 1/ V. A., 2/ T. P., obom bývajúcim v L., 3/ V. F., bývajúcemu v L. a 4/ D. T., bývajúcej v L., o 3 319,30 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/50/2007, o dovolaní žalobcu 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. augusta 2012 sp. zn. 16Co 125/2012, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. augusta 2012 sp. zn. 16Co 125/2012 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“) označeným uznesením odmietol odvolanie žalobcu 1/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) z 13. mája 2009 č. k. 29C/50/2007-129 (ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu, obom žalobcom uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania žalovaným 1/ a 2/ a žalovaným 3/ a 4/ náhradu trov konania nepriznal); okrem toho tiež účastníkom (všetkým ?) nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odmietnutie odvolania odôvodnil jeho oneskoreným podaním, keďže rozsudok bol žalobcovi 1/ doručený 8. júla 2009, zákonná 15-dňová lehota na odvolanie odvolateľovi uplynula 24. júla 2009 a odvolanie bolo podané osobne až 31. júla 2012.

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca 1/ dovolanie s návrhom na zrušenie rozhodnutí oboch nižších súdov a vrátenie veci na ďalšie konanie prvoinštančnému súdu. Namietal predovšetkým, že záver o doručení mu rozsudku súdu prvej inštancie 8. júla 2009 sa nezakladá na pravde, keď k doručeniu došlo až 23. júla 2012 (vyzdvihnutím rozsudku zo spisu) a odmietnutím odvolania mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“).

3. Žalovaní dovolacie návrhy nepodali a žalobca 2/ sa pripojil k dovolaciemu návrhu žalobcu 1/.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len

„C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže ale dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Dovolací súd po zistení, že dovolanie podal včas riadne zastúpený účastník konania pred nižšími súdmi (dnes strana), bez pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. šlo dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal. O. s. p. upravoval prípustnosť dovolania proti uzneseniam odvolacích súdov v ustanoveniach § 237 a § 239 O. s. p.

7. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak došlo k postihnutiu konania vadami taxatívne vypočítanými v § 237 ods. 1 O. s. p., teda tými, ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám dovolací súd prihliadal a v konaniach začatých pred 1. júlom 2016 musí naďalej prihliadať - ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.).

8. Podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

9. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým tento účastníkovi konania znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu O. s. p. (resp. aj iný predpis procesného práva) dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Jedným z takýchto procesných práv účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskorenosti, ak záver súdu o otázke včasnosti podaného odvolania je predčasný a teda nesprávny, pretože nebolo zistené, či odvolaním napadnuté rozhodnutie bolo riadne doručené, resp. či pri jeho doručovaní bol dodržaný zákonom predpísaný postup.

10. Podľa § 47 ods. 2 O. s. p. (v znení platnom a účinnom v čase doručovania rozsudku súdu prvej inštancie v prejednávanej veci) ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel.

11. Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle práve odcitovaného ustanovenia § 47 ods. 2 O. s. p. vychádza z toho, že adresát sa v čase doručovania (čiže v konkrétny deň, v ktorý sa doručuje) skutočne zdržuje v mieste doručenia. Aj keď pojem miesto tu nie je výslovne definovaný, zjavne sa jedná o miesto, kde by adresát mohol byť v rozhodnom čase doručovateľom zastihnutý, a to buď priamo, alebo aspoň prostredníctvom upovedomenia o uložení zásielky, ak bolo urobené vhodným spôsobom.

12. Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou (návratkou od zásielky), ktorú pošta vracia späť odosielateľovi (odosielajúcemu súdu). Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O. s. p., potvrdzuje to, čo je v nej uvedené, pričom v zmysle znenia ustanovenia § 45 ods. 2 O. s. p., účinného od 1. júla 2007 (tu por. zákon č. 273/2007 Z. z.) údaje uvedené na doručenke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke skutočne uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržiaval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia (vrátane objasnenia, či a akým spôsobom ten, kto doručoval, príslušnú skutočnosť zistil), pričom povinnosťou účastníka (resp. jeho zástupcu), ktorému bolo doručované, nie je navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržiaval (účastník nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je uvedené na doručenke, teda toho, o čom neplatí predpoklad pravdivosti). Záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný, len ak bude bezpečne zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržiaval a mal tak reálnu možnosť dozvedieť sa, že bude vykonaný opätovný pokus o doručenie v deň a hodinu uvedenú v oznámení doručovateľa.

13. V prejednáwanej veci je z obsahu dnes už prázdnej obálky od rozsudku súdu prvej inštancie, doručovaného žalobcovi 1/, založenej na č. l. 132 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie rozsudku súdu prvej inštancie s výzvou o opakované doručenie (ten prvý) bol vykonaný 16. júna 2009 (bod 1. predtlaču), že opakované doručenie bolo vykonané deň nato, teda 17. júna 2009 (bod 2. predtlaču) a že i k uloženiu zásielky došlo druhý z takýchto dní (bod 3. predtlaču, vo všetkých troch prípadoch por. č. l. 132 p. v.). To, že sa žalobca 1/ (ako adresát písomnosti) 16. júna 2009 (resp. i 17. deň rovnakého mesiaca a roka) v mieste doručenia zdržiaval, doručenka nepotvrdzuje, pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržiava“). Za týchto okolností bolo povinnosťou odvolacieho súdu vykonať (prípadne aj prostredníctvom súdu prvej inštancie) šetrenie na zistenie tejto okolnosti. Pretože odvolací súd takto nepostupoval, jeho záver o nástupe účinku doručenia rozsudku prvoinstančného súdu žalobcovi 1/ už 8. júla 2009 (v deň vrátenia Okresnému súdu Prešov zásielky nevyzdvihnutej si adresátom počas jej uloženia na pošte - tu por. opäť č. l. 132 spisu) i na takomto závere založené rozhodnutie o odmietnutí odvolania sú predčasné a teda nesprávne.

14. Ak teda odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu 1/ ako oneskorene podané bez toho, aby boli splnené podmienky pre takéto rozhodnutie, odňal mu týmto rozhodnutím možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v spojení s § 10 ods. 1, § 201 a § 212 a nasl. rovnakého zákona.

15. So zreteľom k tomu dovolaciemu súdu ani neostávalo iné, než podľa § 449 ods. 1 a § 450 C. s. p. dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (ako celok vrátane rozhodnutia o trovách odvolacieho konania, majúceho povahu výroku závislého na rozhodnutí o odmietnutí odvolania) zrušiť a vec vrátiť takémuto súdu na ďalšie konanie. Zákonná podmienka zrušenia i takémuto rozhodnutiu predchádzajúceho rozhodnutia súdu prvej inštancie (rozsudku z 13. mája 2009), spočívajúca v nemožnosti dosiahnutia nápravy len zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu totiž v tomto prípade splnená nebola.

16. O trovách dovolacieho konania najvyšší súd nerozhodoval, keď s o zreteľom k povahe jeho rozhodnutia o nich príslúcha rozhodnúť (v novom rozhodnutí o odvolaní) odvolaciemu súdu (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

17. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.